

Türkiye’de Maden Aramacılığının Tarihçesi ve Maden Jeologları Derneği

“

Madencilik sektöründe faaliyet gösteren jeoloji mühendislerini bir çatı altında toplayan Maden Jeologları Derneği (MJD) bu yılın başında bayrağı devralan yeni yönetimi ile faaliyetlerine güçlü bir şekilde devam ediyor. Özellikle uluslararası arenada ülkemizi temsil eden ve profesyonel mesleki gelişim konusuna çok önem veren MJD’nin yeni dönem Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Şentürk ile bir söyleşi gerçekleştirdik.

”

Maden aramacılığı konusunda uzman kişilerin oluşturduğu MJD’nin Başkanı olarak ülkemizde maden aramacılığının tarihçesi ve gelişimi hakkında bilgi verebilir misiniz?

Ben ülkemizin madencilik tarihini çok genel hatları ile Cumhuriyet öncesi, 1935-1985 arası, 1985-2000 arası ve 2000-günümüz olmak üzere 4 döneme ayırıyorum.

Cumhuriyet öncesi çok geniş bir zaman dilimi. Bu dönemle ilgili çok birikim sahibi olmadığımı belirtmekle birlikte, antik çağlardan Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerine kadar bu topraklarda madencilik hep var olmuş. Hatta bunların kalıntıları bugün maden aramacılığımızda halen bir veri olarak kullanılmaktadır. Osmanlı döneminde madencilik genelde gayri müslimler tarafından gerçekleştirilmiş.

Cumhuriyet, ülkemizin savaş yorgunu ve ekonomik kaynaklarının çok sınırlı olduğu bir dönemde kuruldu. M. Kemal Atatürk yeni cumhuriyetin kalkınmasında en önemli kaynağın maden-

lerimiz olacağını öngörmüştür. Başka bir deyişle madenlerimizin aranıp-bulunup ülke ekonomisine katılmasını hedeflemiştir. Ancak bunun hayata geçirilebilmesi için “insan kaynağına” ve “kurumsal bir yapıya” ihtiyaç olduğunu görmüş ve öncelikle insan kaynağının oluşması için gençleri jeoloji alanında yetiştirmeleri amacıyla yurtdışına göndermiş, yurtdışından da bilim insanlarını ülkemize getirmiştir. İşte bu ilk jenerasyon jeologlarımız mesleğimizin “kurucu babaları” olarak yetişmişlerdir. Kurumsal yapı altında maden aramacılığının “modern jeoloji bilimine” uygun şekilde yapılabilmesi için 1935’te MTA’nın kurulması talimatını vermiştir. Ben bu yüzden, **1935 yılını ülkemizde jeoloji biliminin ve maden aramacılığının modern anlamda başlatıldığı yıl olarak görüyorum ve ülkemizdeki modern madencilik miladı olduğunu söylüyorum.** MTA ile birlikte üniversitelerimizde de jeoloji bölümleri açılmış, bir yandan insan kaynağımız artmış bir yandan da bilimsel faaliyetler kesintisiz olarak sürdürülmüştür.

MTA ile ilgili vurgulamak istediğim önemli bir husus şudur: Her ne kadar maden aramacılığı için kurulmuş olsa da, maden aramacılığının temel jeoloji biliminden bağımsız gerçekleştirilemeyeceğinden dolayı, MTA aynı zamanda bir “jeolojik araştırma merkezi” gibi çalışmıştır. Yani kuruluşundan itibaren MTA’nın iki önemli fonksiyonu olmuştur; ülkemizin temel jeolojik veri tabanını oluşturmak ve tabii kaynaklarımızı arayıp-bulmak. İlk fonksiyonu itibarıyla ülkemizin yer bilimleri alanındaki yegane kurumudur. Tüm gelişmiş ülkeler de olduğu gibi ülkemizin vazgeçilmez temel kurumlarından biridir.

Ülkemiz madencilik tarihinde 1985 yılı ise ikinci mihenk taşı olarak görülmelidir. Çünkü bu tarihe kadar ülkemizde gerçek anlamda bir madencilik sektöründen bahsetmek mümkün değildi.

Ahmet Şentürk

İstisna sayılabilecek ölçüde, özel sektörün faaliyetleri olsa bile 1985 yılına kadar madencilik ağırlıklı olarak devlet kurumlarımızca icra edilmiştir. 80'li yılların başından itibaren tüm dünyada devletler madencilik özel sektöre bırakma eğilimi göstermiş, bunun yansıması olarak da ülkemizde 3213 sayılı Maden Kanunu yürürlüğe girmiş ve madencilik devlet eliyle değil özel sektör tarafından icra edilmesi benimsenmiştir. Bu dönemden sonra devlet bazı alanlarda madencilik faaliyetini sürdürmeye devam etmiş olsa da bu sefer istisnai durum, devlet işletmeleri için söz konusu olmaya başlamıştır.

1985 ile sadece maden işletmeciliği özel sektöre açılmamış, aynı zamanda maden aramacılığında özel sektöre açılmıştır. Bu durum ülkemiz için çok yeni bir anlayışın gelişmesini sağlamıştır. O da sadece madencilikte işletmeciliğin ekonomik-kâr getiren bir faaliyet olmadığını, aynı zaman da aramacılığın da ekonomik bir faaliyet olarak icra edilebileceğinin anlaşılmasıdır. Bunun nasıl mümkün olduğuna burada detayları ile girmeyeceğim ama sadece 3213 sayılı kanunun "ruhsat hukuku" üzerine tesis edilen bir kanun olduğunu belirtip, ruhsat haklarının aramacılığı ekonomik faaliyete dönüştürdüğünü belirtmekle yetineceğim. Geçmiş yıllarda bir önceki başkanımız Sayın Ahmet Tukaç'ın bu konuyla ilgili çok güzel bir yazısı da derginizde yayınlanmıştı.

Ülkemiz için ekonomik maden aramacılığı çok yeni olduğundan ilk yıllarda bilinmiyordu. Bu yüzden yerli sermayeli şirketlerimiz bu alanda faaliyet göstermemişlerdi. Ülkemizin içinde bulunduğu Tetis kuşağının sunduğu potansiyeli cazip bulan çok uluslu şirketler, ülkemizde yabancı sermayeli Türk maden arama şirketlerini kurmaya başladılar. Bu şirketler de deneyimli jeologlarını görevlendirdiler ve genç jeologlarımızı istihdam etmeye başladılar. Ülkemizde bu şekilde faaliyet gösteren çok sayıdaki şirketlerden aklıma gelenler Cominco, Tüprag, Eurogold, Rio Tinto, Anglo American, Inco gibi şirketlerdir. Bunların dışında da pek çok şirket faaliyet göstermiştir. Bu şirketlerin o yıllarda geliştirdiği pek çok proje günümüzde maden olarak işletilmektedir. Ama benim için en önemli olan yönü, bu şirketlerde istihdam edilen genç jeologların günümüzde maden sektörümüze öncülük eden deneyimli jeologlar olarak ülke madenciliğine değer üretmeye devam etmeleridir. Hemen aklıma gelenlerden bazıları Mehmet Yılmaz, Firuz Alizade, Tayfun Cerrah, Mehmet Devenci, Yaşar Dağlıoğlu, Mesut Soylu, Cengiz Demirci, Uğur Kızıltepe, Bahri Yıldız'dır. Burada sayamayacağım daha pek çok meslektaşım mevcuttur. Hepsinin dile getiremediğim için lütfen beni affatesinler. Bu şekilde kesintisiz bir insan kaynağı da oluşmaya başlamış, 30 yıllık tecrübeli meslektaşlarımızdan, mesleğe yeni başlayanlara kadar her seviyeden tecrübeye sahip "maden jeoloğu insan kaynağı" ülkemizde oluşmuştur. Ben bu ilk jenerasyonun hemen ardından, 90'lı yılların başında mesleğe girenlerden biriyim.

2000 yılını da önemli bir kırılma noktası olarak görüyorum. Çünkü 1985'ten 2000 yılına kadar yapılan arama faaliyetleri

sonunda herhangi bir maden işletmeye açılmamıştı. Pek çok proje geliştirilmesine rağmen izinlerle ilgili mevzuat, yeni maden rejiminin tam anlamıyla tüm kesimlerce sindirilememiş olması ve tabiki 90'lı yılların ikinci yarısında yaşanan global krizden dolayı işletmeye açılmadı. 2000'li yıllarla birlikte bu sorunlar aşıldı ve işletmeler açılmaya başlandı. 2000 yılının asıl önemli yönü, yerli sermayenin madencilik ilgi göstermesi ve sektörde yabancı sermayeli şirketlerle aynı anlayışta faaliyet göstermeye başlamalarıdır. Bunda 15 yılda yetişen insan kaynağı temel faktör olmuştur.

Bugün sektörde ciddi bir daralma yaşanıyor olsa bile 2000-2018 arasında, sektörümüzde her kategoriden şirketin bir arada faaliyet gösterdiğini söylemek mümkündür. Bu durum sağlıklı bir sektör için çok önemlidir. Çünkü sektörde faaliyet gösteren şirketler birbirleriyle rekabet içinde olsa da, ki böyle olmalıdır, aynı zaman da birbirlerinden de beslenmektedirler. Bu sayede her türden proje sürdürülebilir olmakta ve işletmeye geçirilebilmektedir. Tıpkı gelişmiş madencilik ülkelerinde olduğu gibi...

Ben 2018 yılının da ülkemiz madencilik için bir mihenk taşı olduğuna inanıyorum. Bunu UMREK ve YERMAM'ın ülkemizde 2018 yılında faaliyete geçmiş olmalarına dayandırıyorum. Bunların kurulmuş olmaları, ülkemizde madenciliğimizin belli bir olgunluğa gelmiş olmasının bir göstergesidir. Bunlar sayesinde ülkemizde artık madenciliğin "sektörel en iyi uygulamalar" esas alınarak sürdürülmesinin önü açılacaktır. Başka bir deyişle ülke madenciliğine ileri standartlar gelecektir. Başka önemli bir yönü de maden projelerinin yurt içindeki finans kaynaklarından daha fazla faydalanmasına ve borsa sayesinde madenlerimizin tabana yayılmasına imkân sağlayacak olmasıdır.

Üniversiteler ve kamu maden aramacılığının neresindedir?

Müsade ederseniz sorunuzun kapsamını biraz daha genişletmek isterim. Maden aramacılığı üç şekilde icra edilen bir meslektir; bilimsel amaçlı, kamusal amaçlı ve kâr amaçlı. Bunlar birbirlerinden beslenerek icra edilmekle birlikte, çok farklı hassasiyetlere sahiptir. Üniversitemizde yapılan çalışmalar tamamen bilimsel amaçlıdır ve bilime katkı sağlamaktan başka bir kaygısı yoktur. Tamamen bilimsel metodlarla yürütülür. Onlar için hiçbir şekilde işletilemeyecek bir mineralizasyon kimi zaman işletilen cevherlere göre daha çok önem arz edebilir. Kamusal faaliyet ise gerek bilimsel çalışmalara gerekse kâr amaçlı özel sektör aramacılığına temel oluşturacak (bir anlamda maden aramacılığının altyapısı diyebiliriz) ulusal veri tabanını oluşturmaktır. Madencilikte ileri gitmiş ülkelerde de uygulama budur. Ülkemizde MTA bu işlevi yerine getirmektedir. Yine bu ülkelerde bilimsel ve kamusal amaçlı faaliyetler ruhsat hukukuna tabi tutulmazlar. Kâr amaçlı aramacılık ise özel sektör tarafından yapılır ve ruhsat hukukunun güvencesinde gerçekleştirilir. Özel sektördeki maden jeoloğunun temel işlevi yatırımcıları ikna edecekleri projeler geliştirmektir. ►

Bu üç alanın sınırları iyi tespit edilerek, hepsinin bir arada faaliyet göstermeleri esastır. Çünkü bunlar birbirinden beslenirler ve topyekün sektörel başarı bu sayede gerçekleştirilebilir. Asla birbirlerine alternatif veya rekabet eder hale getirilmemelidirler. Eğer bu sağlanamazsa, hepsinin varlığını güçlü bir şekilde sürdürmesi yerine, birbirlerini paralyze ederek, zayıflatmaları riski söz konusu olur.

Aramacılığın tarihçesine dönersek...

Özetle şunu söyleyebilirim. Aslına bakıldığında, ülkemizin maden aramacılık tarihi bir başarı öyküsüdür. 1935'te sıfırdan bir meslek dalı oluşturuluyor, 1985'te dünyada uygulanan en ileri sistem ülkemize getiriliyor, 2000'den itibaren yerli sermayemiz devreye giriyor ve nihayet bütün bu gelişim 2018'de UMREK-YERMAM oluşumları ile ülkemizde madencilik olgun bir sektör olarak tescil ediliyor.

Başka bir bakış açısıyla "İlim Çin'de bile olsa gidip öğreneceksin" öğretisinin gereğinin en güzel örneği bizim mesleğimizin gelişiminde yaşanmıştır. 1935'te mesleğin kurucu babaları yurtdışında eğitilmiş, 1985'te ekonomik maden aramacılığı yabancı sermayeli şirketler tarafından ülkemize taşınmış, 2000'li yıllarda uluslararası entegrasyon yerli sermaye tarafından gerçekleştirilmiş, 2018'de ise uluslararası kabul gören en iyi sektörel pratikler de UMREK-YERMAM tarafından ülkemize kurumsal olarak taşınmaya başlanmıştır. Ve nihayet, bu süreç dünya ölçeğinde her alanda (üniversite, kamu, özel sektör) nitelikli bir insan kaynağının oluşması ile sonuçlanmıştır.

Bu tarihi süreçle ilgili önemle vurgulamak istediğim bir başka konu ise ülkemizde madencilik multi-disipliner bir alan olduğu, disiplinler arası çatışmadan ziyade, uzmanlık alanlarına dönük saygıya dayalı işbirliği kültürünün gelişmesidir. Farklı meslek alanlarının ötesinde, uzmanlaşma eğilimi aynı meslek dalında da gelişmiştir. Maden jeolojisinde üç ana alt uzmanlık alanı söz konusudur; arama jeoloğu, kaynak tahmini uzmanlığı ve üretim jeoloğu. Uzatmak istemiyorum ama bunlarında alt uzmanlık alanlarının olduğunu belirtmek isterim.

Başka bir gelişme ise projelerde danışmanlık ve teknik hizmet alımlarının da artış göstermesidir.

Maden Jeologları Derneği (MJD)'nin ortaya çıkışı ve gelişimi hakkında bilgi verir misiniz?

Maden Jeologları Derneği (MJD), madencilik sektöründe faaliyet gösteren jeologları bir çatı altında toplayan bir dernek. Elbette ana disiplinimiz olan ekonomik jeoloji alanında uzmanlaşan jeologların bir araya geldiği bir derneğiz. Ekonomik jeologlar yer kabuğunda ticari olarak değer arz eden zenginliklerin bulunup ortaya çıkarılmasında görev alırlar. Bunlar; enerji hammaddeleri, endüstriyel hammaddeler, yapı malzemeleri, kıymetli ve baz metaller ve tüm diğer ticari değer taşıyan jeolojik materyallerdir. Bunu konu edinen bilim dalına "ekonomik jeoloji" ve bu işi uygulayanlara da "maden

jeoloğu" denilmektedir. Burada dünyada "maden jeoloğu" yerine "ekonomik jeolog" ifadesinin kullanıldığını belirtmek isterim.

11.11.2011 tarihinde yukarıda uzunca bahsettiğimiz tarihsel süreçlerin bir sonucu olarak oluşan insan kaynağını kurumsal bir yapı altında toplayabilmek için MJD kurulmuştur. Kısa sürede yaklaşık 400 üyeye ulaşması da, MJD'nin karşılığının sektörde fazlasıyla oluştuğunun bir ispatıdır.

Jeoloji Mühendisleri Odasına alternatif bir oluşum içerisinde misiniz?

Biz Jeoloji Mühendisleri Odası'na (JMO) alternatif olarak kurulmadık. JMO bizim mesleğimizin ana çatısıdır. Son derece saygın, son derece değer verdiğimiz bir kuruluştur. Bir meslek örgütü olarak JMO'nun çok kapsamlı bir yapısı mevcut. Maden jeologlarının ülkemizde gerek nitelik ve gerekse nicelik açısından ulaştığı seviye ayrı bir örgütlenmeyi zaruri kılmıştır. Dünyada da benzer örgütlenmeler söz konusudur. Dolayısıyla uluslararası entegrasyon açısından, üyelerimizin mesleki gelişimleri ile sektöre ilişkin meslektaşlarımızın beklentilerinin en iyi şekilde ifade edilmesi için ayrı bir örgütlenmeye ihtiyaç olduğu kanaatine vardık. Biz bir boşluğu dolduruyoruz. JMO'nun kapsadığı alandan bir parçayı bölüp almıyoruz.

MJD'nin kuruluşundan bugüne üzerinde durduğu önemli kavramlar, prensipleri, amaçları hakkında bilgi verir misiniz?

Vizyon olarak kendimize, madencilik ülkemizde, gelişmiş madencilik ülkelerinde hangi standartlarda yapılıyorsa, aynı şekilde yapılmasıdır. Misyonumuz ise ülkemizde uluslararası standartlarda madencilik yapılabilmesi için mevzuatta gerekli değişikliklerin yapılması için katkı vermek, sektörde en iyi sektörel pratiklerin uygulanmasını sağlamaktır. Yaklaşımımız; temel hedeflerimizden ödün vermeden, sabırla, tüm sektörel paydaşlarla empati kurarak, saygılı bir iletişim kurmaktır. Eleştirel bir usluptan ziyade, pozitif ve yapıcı bir tutum sergilemeyi, üretken olmayı prensip edinmiş durumdayız. Bunların olumlu ve somut sonuçlarını da aldığımızı belirtmek isterim.

2011'de kurulduk ama kuruluş sürecimizden yani 2010'dan itibaren çıkarılan tüm kanun ve yönetmeliklere katkıda bulduk. En önemli meselelerimizden bir tanesi mevzuattaki temel kavramlar üzerinde yürüttüğümüz mücadelemizdi. Örneğin madencilik potansiyel, kaynak ve rezerv temel kavramları üzerinde yürür. Bunların uluslararası anlamda anlaşıldığı gibi bizim mevzuatımıza girmesi için çaba sağladık ve başardık. Mevzuatlara katkı verirken bu ana çerçeveden kopmadık.

Bir diğer varlık amacımız sektörümüzdeki insan kaynağının oluşmasına katkı sağlamak. Bunun için de sürekli mesleki gelişim kavramı üzerinde duruyoruz. Yani üyelerimize uygun eğitimler organize ediyoruz. ►

Uluslararası entegrasyonu sağlayabilmek bir başka amacımız. Bunun için de Society of Economic Geologists (SEG) ile sıkı bir iletişim halindeyiz ve European Federation of Geologists (EFG)'nin üyesiyiz.

Bizim başından beri vurguladığımız bir konu daha mevcut. Maden aramacılığı **kamu yarına** yapılan bir faaliyettir. Bunun tüm sektör bileşenleri tarafından kabul edilmesi için çaba sarf ediyoruz. Bunun Maden Kanunu'nda aynen ifade edilmesini savunuyoruz. Bunun ne faydası var diyebilirsiniz? Arama faaliyetlerine yaklaşımın ve izinler konusunda yaşanan sorunların giderilmesinde somut karşılığının olacağına inanıyoruz. Şu anda aramacılığın önündeki izinler çok ağır. Bunlar kabul edilebilecek şeyler değil. Maden aramacılığı bir ülkenin yer altı kaynaklarının ortaya çıkartılması çalışmasıdır. Bu faaliyet yürütülürken aynı zamanda çok değerli olan jeolojik bilgi de üretiliyor. Madenlerin devlete ait olduğundan yola çıkarsak, arama faaliyetlerinin tıpkı doğalgaz boru hatları, yol inşaatları, elektrik dağıtım şebekeleri gibi devletin altyapı projeleri olarak değerlendirilmesi düşüncesindeyiz.

Temel prensiplerimiz arasında çevre ve iş güvenliği-sağlığı ile ilgili duyarlılığımızın bilinmesini isteriz. Maalesef, Türkiye'de hala çok kötü madencilik örnekleri yaşanmaya devam etmektedir. Enerji bakanımızın çevre ve iş güvenliği/sağlığı sınırlarına ilkesine tam destek veriyoruz. Bu iki alanda 80'li yılların başından itibaren oluşan hassasiyet, madencilikte ileri gitmiş ülkelerde ilk öncelik olarak ele alınmıştır. Rezerv tanımı eskiden mevzuata uygun ve teknik olarak ekonomik işletilebilir cevher olarak yapılırdı. 80'li yıllardan itibaren bu tanıma çevre ve iş sağlığı/güvenliği önlemleri alınması da eklenmiştir. Yani, çevre ve iş sağlığı/güvenliği hala ülkemizde kimilerinin algıladığı gibi bir lüks olmaktan çıkarılmış, zorunluluk haline getirilmiştir. Eğer bu duyarlılığı işletmenizde yerine getiremiyorsanız, işletmeniz maden olma hususiyetini kaybetmiş demektir. Biz arama jeologları, arama projelerimizi geliştirirken ve ileri aşamalarda kaynak tahmini yaparken bunları hep dikkate alırız ve raporlarımızda yer veririz.

Bir başka önemsedığımız konu da halkla/kamuyla ilişkilerdir. Maden projelerinde halkla ilk temasın, arama jeologları tarafından sağlandığının bilincinde hareket etmekteyiz.

Özetle kurulduğumuz günden itibaren anlattığımız tüm bu kavramlar üzerinde önemli işler üstlendik ve bunların gelişmesini sağladık.

Son dönemde ülkemizde önemli bir gelişme olarak UMREK ve YERMAM kuruldu. Bunlar hakkında görüşlerinizi alabilir miyiz?

Yukarıda tarihsel gelişmeden bahsederken buna değinmiş ve bu kurumların oluşturulmuş olmalarının ülkemiz madenciliği için bir mihenk taşı oluşturduklarını belirtmiştim. MJD olarak sürecin tüm aşamalarında destek ve katkıda bulunduğumuzun bilinmesini isterim. Bir kez daha, bu kurumlarımız sayesinde

de, dünyada madencilik sektöründe kabul edilmiş en iyi pratik uygulama ve standartların ülkemizde de benimseneceğine inanıyoruz. Ayrıca maden projelerinin finansmanında ve halka açılmasında da önemli rolleri olacaktır.

Bizim için en sevindirici ve umut verici olan husus, bu kurumlarımızın oluşturulmasında Enerji Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarının iradesinin olmasıdır. Sürecin bu aşamalara gelmesinde bu iradenin payını teslim etmek gerekir.

CRIRSCO'nun UMREK kodunu kabul etmiş olması ile resmen kuruluş tamamlanmış oldu. Bu herşeyin tamamlandığı anlamına gelmemektedir. Her ne kadar en sancılı süreç tamamlanmış olsada, bu kurumlarımızın gelişmelerinin sağlanması, başka bir deyişle yaşatılabilmesi için inancılı, sabırlı ve ısrarlı olunmalıdır. Yani aceleci davranılmamalı, ilk aşamada büyük beklentilere girilmemeli, zamana ihtiyaç olduğu unutulmamalıdır.

Bu kurumlar maden profesyonelleri için kuruldu. Doğal olarak, biz MJD olarak bu iki kurumu kendi kurumlarımız olarak benimsedik ve doğrudan katkı vermekteyiz. Gerek UMREK'te, gerekse YERMAM'da arkadaşlarımız önemli sorumluluklar üstlenmiş durumdadır. Bu kurumlar sayesinde madencilikte yer alan tüm meslek grupları bir araya gelecekler ve UMREK koduyla benimsenen protokol ve standartlara göre mesleklerini icra etmeye devam edeceklerdir.

Elbette yapılacak çok iş var. Şimdilik bu iki kurumumuzla ilgili bu kadar bir açıklama yapalım, ilerleyen dönemlerde bu konu gündeme geldikçe görüşlerimizi sizlerle paylaşmaya devam ederiz.

MJD'nin EFG üzerinden Euro Geologist unvanı vermesi konusu var. İşin bir de UMREK tarafı var. Bu bir rekabet midir?

Bu zaman zaman dile getiriliyor. EFG'de süreç çok eskiye dayanmaktadır. Aslına bakıldığında, UMREK-YERMAM sayesinde bugün ülkemize getirilen sistemin, o yıllarda ki eksikliğine çare olarak biz EFG üzerinde Euro Geologist ünvanından üyelerimizi faydalandırmak istedik. Ama dikkat edilmesi gereken husus, bu ünvanın sadece jeologlar için geçerli olduğudur. Yani bu UMREK-YERMAM'ın tam karşılığı değildir. Başka ayrışan yönü ise, bu ünvanın yalnızca maden jeologlarına değil tüm branşlarda faaliyet gösteren jeologlara veriliyor olmasıdır.

Biz YERMAM ile bir protokol yaptık ve üyelerimizi bu kurumumuza üye olmaya teşvik edeceğimizi açıkça ortaya koyduk. Bunun gereğini de yerine getirmeye başladık. Biz bunları birbirine alternatif olarak görmüyoruz, her ikisinin de meslektaşlarımız için bir imkân olduğunu düşünüyoruz ve tercihi üyelerimize bırakıyoruz. Ancak şahsen ülkemizde faaliyet gösteren arkadaşlarımıza öncelikle YERMAM üyesi olmalarını tavsiye ederim. Ayrıca her iki ünvanı da alma imkanı mevcuttur. Buna yurtdışında sıklıkla rastlanmaktadır. ►

MJD Yönetimi ile ilgili de bilgi vermek gerekirse, nasıl bir yönetim tarzı var?

Dernekler yasasına göre kurulduk. Öncelikle yasanın amir hükümlerini tüm boyutlarıyla yerine getirmekteyiz. Bununla birlikte madencilikteki vizyonumuz derneğimiz için de geçerlidir. Yani kendimize örnek olarak dünyadaki en iyi uygulamaları alıyoruz. Geniş katılımlı bir dernek olmaya çaba sarf ediyoruz. Bunu da istediğimiz ölçüde olmasa da kısmen başardığımızı söylemek isterim.

Sürekliliği ve değişimi bir arada ölçülü bir şekilde gerçekleştirmek temel prensibimizdir. Sadece 7 yıllık bir geçmişi olan dernek olmasına rağmen ben; Ali Vedat Oygür ve Ahmet Tuğaç'ın ardından, üçüncü Yönetim Kurulu Başkanı olarak bu yılın başında seçildim. Kuruluşundan itibaren Yönetim Kurulumuzdaki değişim oranı da yüzde 30 civarındadır. Dolayısıyla birbiriyle çelişiyor gibi gözüksede, sürekliliği ve değişimi bir arada yürüttüğümüzü rahatlıkla ifade edebilirim. Bizde değişim, bayrağı arkadaşların birbirine devretmesi şeklinde gerçekleşmektedir. Gönüllülük esas olduğundan, çoğunlukla bu değişim arkadaşlarımızın affını istemesi ile gerçekleşmektedir. Bir önceki başkan kavramı kurumsal olarak derneğimizde uygulanmaktadır. Yine bir önceki yönetimde yer alan arkadaşlarımız, yeni dönemde işlevsel roller üstlenmeye ve görevi devrettikleri arkadaşlarımıza yardımcı olmaya devam etmektedirler. Ayrıca değişim kurulları arasında da gerçekleşmektedir.

Tüzüğümüze göre asıl yönetim kurulumuz 9 kişiden oluşuyor. Ayrıca 9 kişilik yedek yönetim kurulumuz bulunmaktadır. Asıl ve yedek ayrımı yasal bir zorunluluk ve resmi kararlarımız bu şekilde alıyoruz. Ancak dernek yönetimimizde bu ayrım yapılmamaktadır. 18 arkadaşımız dernek faaliyetlerimizde eşit şartlarda görev almaktadır. Bizim gibi profesyonel çalışma zamanından vakit ayırarak dernek faaliyetlerini yürüten STK'larda, herkesin bir işin ucundan tutması hayati önem taşımaktadır. Bu açıdan tüm arkadaşlarıma minnettarım.

Ayrıca Denetim ve Etik Kurulumuz bulunmaktadır. Dernek faaliyetlerimiz (mesleki gelişim, dış ilişkiler, iletişim, sosyal ilişkiler, muhasebe vs.) Yönetim Kurulu üyelerimizden biri tarafından koordine edilmekte, sıklıkla çalışma grupları oluşturularak bu faaliyetleri icra etmekteyiz.

Önemli bir komitemizde Euro Geologist işlemlerini yürüten NVC'dir.

Önümüzdeki günlerde MJD İstişare Konseyini oluşturup, deneyimli ve birikimli üyelerimizden mümkün olduğunca çok faydalanmak ve katılımı artırmayı planlıyoruz.

Başka bir kurulumuz da bilim kuruludur. Bu kurulda yer alan bilim insanlarımız tüm faaliyetlerimize özveriyle destek vermektedirler.

İktisadi işletmemizi de kurduk ve faaliyete geçirdik. Bu sayede derneğimizin gelirlerini artırmayı ve üyelerimize daha fazla hizmet etmeyi amaçlıyoruz.

Şu anda asil ve fahri üyelik statülerimiz bulunmaktadır. Ayrıca öğrenci üyeliğimizde yasal bir zorunluluk olarak fahri üyelik altında mevcuttur.

İlerde kıdemli üye statüsünü de uygulamaya koyacağız. Bu ilerde hem katılımı hem de derneğimizin ilerde yönetimini devre-deceğimiz arkadaşların oluşmasını sağlayacağız.

Peki MJD üyeleri sadece maden aramaçıları mı oluşuyor?

Yukarıda belirttim, asil ve fahri üyelik statülerimiz bulunmaktadır. Asıl üye olunması için maden jeoloğu veya madencilik sektöründe faaliyet gösteren diğer alt disiplinlerden (jeoteknik, hidrojeoloji, jeokimya vs.) olunması gerekmektedir. Bunları sayısı 377'dir.

Fahri üyelik statüsü ise diğer disiplinlerden (jeofizik, maden mühendisliği, metalürji, halkla ilişkiler, finans, hukuk vs.) madencilik sektöründe faaliyet gösterenler için oluşturulmuştur. Bu statüde 24 üyemiz mevcuttur. Bu sayıya öğrenci üyelerimiz dahil değildir.

Yeni mezunlara da önem veriyorsunuz. Öğrenciler konusundaki bakış açınız nelerdir?

Başlangıçta öğrenci üyemiz yoktu. SEG konferansının bize en önemli katkılarından biride bu olmuştur. Yasal olarak bu statüde üye alamadığımızdan, fahri üyeliğin bir alt grubu olarak öğrenci üyelerimiz bugün mevcuttur. Şimdilik 21 öğrenci üyemiz bulunmaktadır. Doğal olarak bu statüde bir devinim yaşanmaktadır, öğrenci üyelerimiz mezun oldukça asıl üye statüsüne geçmektedirler. Ama itiraf etmek durumundayım, öğrenci üyelerimizle ilgili arzu ettiğimiz seviyeye gelemedik. Malum herşeyi aynı anda yapmak mümkün olmuyor. Ancak bu üyelerimiz için hedeflerimiz var. Bunları zaman içinde gerçekleştirmeye çalışacağız.

Yurtdışı ilişkilerinizden biraz daha detay bahsedersiniz?

Çok önem verdiğimiz bir konu. Uluslararası ilişkilerimizi geliştirmeyi vizyonumuzun bir gereği olarak görüyoruz. Bu konuda en büyük avantajımız üyelerimizin uluslararası ilişkilerinin bireysel anlamda üst seviyede olması. Bu durum işimizi çok kolaylaştırıyor.

Her iki yılda en az bir uluslararası faaliyet yapmayı hedefliyoruz. 2016 yılında yapılan SEG konferansı ve bu yıl yaptığımız EFG Workshop ve Konsey Toplantıları ile bu hedefimizi tutturmuş durumdayız.

Şu anda kurumsal olarak EFG üyesiyiz. Yukarıda değindiğim için çok fazla detaya girmeyeceğim ama bu üyeliğimiz ►

hem derneğimizin kurumsal kimliği hem de sağladığı imkanlarla bireysel olarak üyelerimiz için çok önem arz etmektedir. EFG üyeliğimizin ve uluslararası faaliyetlerimizin bir başka boyutu, kendimizi muhataplarımızla kıyaslayabilmemiz ve objektif olarak değerlendirmemizdir. Bu sayede bir yandan özgüvenimiz artmakta bir yandanda eksiklerimizi daha iyi görmemiz söz konusu olmaktadır.

Sonuç olarak çok kısa bir zaman zarfında derneğimiz uluslararası anlamda tanınır hale gelmiştir. Bunu daha da geliştirmek istiyoruz.

MJD'nin eğitim faaliyetlerine de değinir misiniz?

Birinci önceliğimiz mesleki gelişime katkıdır. Burası bir meslek örgütü. Amacımız, meslektaşlarımızı donanımlı insanlar haline getirmek. Eğitim komisyonu başkanımıza göre bir kişinin eğitimiyle ilgili yüzde 10'luk pay formal eğitim, yani üniversite eğitimi, yüzde 70 iş deneyimi, yüzde 20'si de mesleğe atıldıktan sonra almış olduğu eğitim. Dernek olarak biz yüzde 20'lik kısmında, yani mesleki eğitim kısmında üyelerimize katkı veremeyi hedefliyoruz. Yukarıda Euro Geologist unvanından ve UM-REK-YERMAM'dan alınacak unvandan bahsettik. Bu ünvanlar alındıktan sonra, ünvanınızı koruyabilmeniz için somut olarak "Sürekli Profesyonel Gelişim" adına yapılması gereken şeyler var. Bunların içerisinde önemli bir unsur "mesleki eğitimler"dir. İşte biz eğitim faaliyetlerimizi bu konsept çerçevesinde gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Şimdiye kadar 40'ın üstünde eğitim faaliyeti gerçekleştirdik. Bunları devam ettirmek istiyoruz. Ancak bu faaliyetlerimizi, bundan sonra, hedefe uygun olacak şekilde bir master plan çerçevesinde gerçekleştirmeye karar verdik. Konu başlıklarımızı tespit ettik. Eğitimlerle ilgili belli bir standartlarımız olacak; eğitimci ve içerik açısından. Önümüzdeki yıldan itibaren bunlar gerçekleştirilmeye başlanacaktır.

Maden ruhsat güvencesi konusuna önem veriyorsunuz. Çünkü maden ruhsatı varsa arama-cılık yapılabiliyor. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Her şeyden önce maden aramacılığı dediğimiz şey ekonomik bir faaliyettir. Bu ekonomik faaliyetin olabilmesi için ruhsat olmalı, verilecek ruhsatın da hukuki bir güvencesi olmalıdır. Ruhsat ekonomik bir değer olduğundan, ruhsata kazandırılan değer üzerinden ekonomik maden aramacılığı mümkün olabilmektedir. Ruhsat alındıktan sonra, ruhsatta yapılan arama faaliyetleri ile maden olasılığı ortaya konuldukça, ruhsat değer kazanmaktadır. Ekonomik maden aramacılığı, bu değer artışı ile gerçekleştirilmektedir. Demek ki, ekonomik maden aramacılığı öncelikle ruhsat arzına, ruhsatın güvence altında olmasına, ruhsat üzerinde her türlü ticari anlaşmanın yapılabilmesine bağlıdır. Mesleğimizin tarihsel gelişiminde 1985'te çıkarılan 3213 sayılı Kanunun önemini, bundan dolayı dile getirmiştik.

Yine mesleğimizin üç önemli bileşeninde (bilimsel, kamusal ve özel sektör) bahsetmiştim. Kâr amaçlı özel sektör tarafından

yapılan aramacılığın tamamıyla ruhsat hukukunun varlığına bağlı olduğunu belirtmiştim. Çok açık bir şekilde ruhsat hukuku ekonomik maden aramacılığı yapan meslektaşlarımız için "olmak ya da olmamak" meselesidir. Ruhsat hukuku bir ülkede yoksa, o ülkede ekonomik maden aramacılığından dolayısıyla maden arama jeoloğluğundan bahsetmeniz mümkün değildir. Ülkemizde bu vardır. Ancak 1985'ten bu yana yapılan değişiklikler ve uygulamalarla günümüzde maden aramacılığında çok ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu da aramacılıkta daralmaya ve çok sayıda nitelikli arkadaşımızın işsiz kalmasına yol açmıştır. Maden Kanunumuzda ve uygulamada çok ciddi değişikliklerin yapılması gerekmektedir. Bu konu çok detaylı bir konu. Şimdilik bu kadarla sınırlı turalım. Ama bir kez daha vurgulamak isterim, ruhsat devirlerinin kolaylaştırılması, ruhsat güvencesinin geliştirilmesi, ruhsat arzının artırılması ile madencilik kamu yararına faaliyet kapsamına alınarak izin prosedürlerinin iyileştirilmesi acilen gerçekleştirilmelidir. Aksi takdirde aramacılığımız insan kaynağını kaybetmeye başlayacak, ülkemizde aramacılık bitme noktasına gelecek ve sonuç olarak madencilik geleceğinden bahsedilemez olacaktır.

Son olarak eklemek istediklerinizi alabilir miyiz?

Son sorunuzda biraz bardağın boş tarafını gösterdim. Kötümser bir algıya yol açmak istemem. Ben bardağın dolu tarafının boş tarafına oranla daha yüksek olduğu düşüncesindeyim. Söyleşimizin genelinden sanırım bu anlaşılıyordur. Ama ciddi sıkıntılarımızın olduğu da bir gerçek. Madencilikimizin tüm paydaşlarıyla çok olgunlaştığı düşüncesindeyim. Madencilik temel prensipleri gözetilerek yapılacak düzenlemelerle, günümüzde yaşanan sıkıntılardan çok kısa bir zaman zarfında kolayca kurtulabiliriz. Beni endişelendiren en önemli husus, uzun yıllar büyük emeklerle oluşmuş insan kaynağımızı kaybetme riskidir. Bunu kaybedersek, bir daha yerine koymamız çok uzun yıllar alacaktır. Üzülerek böyle bir riskle karşı karşıya olduğumuzu belirtmek zorundayım. Çok sayıda işsiz nitelikli meslektaşımız bulunmaktadır. Umutla sektörün canlanmasını bekliyorlar. Bunun belli bir tahammül sınırı olduğu açıktır. Korkum bu insan kaynağının başka alanlara kayması ve gittikçe erimesidir.

Son olarak önemseydiğim bir konuya da değinmek isterim. Sektörel anlamdaki en büyük sorunlarımızdan birisi, yazmıyorum. Yayınlarımız çok eksik. Yayın yapılırsa bile kaliteleri çok düşük. Bu konunun üzerine gitmemiz lazım.

Ama hiç olmazsa son derece başarılı bir yayın organımız var. **Madencilik Türkiye** dergisinden bahsediyorum, sektörde çok büyük bir boşluğu dolduruyor. Sektöre çok önemli hizmetleri var. Sektörü çok sağlıklı bir şekilde bilinçlendiriyor. MJD olarak **Madencilik Türkiye** dergisini çok önemseydiğimizizin bilinmesini isterim. Yaşatılması gereken bir yayın olduğunu düşünüyorum. Madencilik sektörünün gerçek anlamda var olduğu tüm ülkelerde bu tip kaliteli bir yayın mutlaka bulunuyor. Derginin varlığı bence ülkemizde madencilik gelişmişliğinin bir göstergesidir. ●